

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezentul proiect de lege stabilește obligația statului român de a asigura profesorilor și elevilor din categorii dezavantajate, cu statut socio-economic precar echipamentele necesare pentru a beneficia de educație online, platforme de e-learning și Biblioteca virtuală dar și toate formele de educație digitală elaborate și puse la dispoziție de instituțiile care fac parte din sistemul de învățământ.

Proiectul prevede completarea articolelor 70 și 94 din legea educației naționale. Se instituie în legislație obligativitatea ca Ministerul Educației și Cercetării să asigure elevilor care îndeplinesc condițiile pentru a primi bursă socială precum și cadrelor didactice dispozitive (de tip laptop sau tabletă) conectate la Internet care pot fi utilizate și de acasă așa încât procesul educațional să se poată desfășura online în mod continuu, atât în situații de criză cât și în mod curent, în completarea activității educaționale din clasă. În susținerea acestei inițiative legislative pentru acces universal la educația online vine articolul 32 din Constituția României care garantează dreptul la învățătură.

În aceste săptămâni de blocaj general și incertitudini cauzate de pandemia COVID19, sistarea activității la clasă a mutat în mediul virtual, online procesul educațional. Însă la această "școală online" nu au acces decât o parte dintre elevi, cei care dispun acasă de un computer, un laptop, o tabletă, conexiune Internet, toate necesare accesării cursurilor online pregătite și oferite de cadrele didactice și experții în educație. Deși rămâne în sarcina Ministerului Educației și Cercetării, cu sprijinul fiecărui inspectorat școlar și a fiecărei școli dar și cu ajutorul autorităților publice locale, să centralizeze numărul și date despre elevii care nu dispun de aceste dotări, estimări informale arată că astăzi, în România, sute de mii de elevi sunt excluși total din procesul educațional care continuă, în starea de urgență, exclusiv online în aceste săptămâni care cel mai probabil vor deveni luni.

Acest dezavantaj al lipsei dotărilor digitale crește riscul de abandon școlar exact pentru elevii care erau deja într-o situație dificilă. România rămâne încă statul european cu cel mai mare nivel al riscului de sărăcie sau excluziune socială în rândul copiilor. Peste o treime (38,1%) dintre copiii României sunt în risc de sărăcie sau excluziune socială, ceea ce înseamnă că trăiesc în gospodării cu o intensitate scăzută a muncii sau se confruntă cu deprivarea materială ori cu un nivel scăzut al veniturilor (de ex. pentru o familie cu doi părinți și doi copii, un venit sub 1946,7 lei/lună). Riscul de sărăcie sau excluziune socială variază de la 18,6% în marile orașe, la 24,9% în orașele mici și suburbii și atinge un îngrijorător nivel de 45,5% în mediul rural.

Ultimele rezultate ale Programului privind evaluarea internațională a elevilor (PISA 2018) al OCDE plasează România printre țările care înregistrează o puternică legătură între statutul socioeconomic al elevilor și performanțele înregistrate de aceștia. De altfel, țara noastră se numără printre statele pentru care rapoartele PISA 2018 recomandă intervenții educaționale în favoarea elevilor dezavantajați.

O parte din procesul de digitalizare a educației din România este lansat (ex. dotarea cu tehnologie IT a școlilor, crearea infrastructurilor online, crearea de resurse și platforme educaționale) și beneficiază deja de fonduri substanțiale din partea Uniunii Europene și a Guvernului României și punctez mai jos cele mai importante proiecte aprobate și lansate în ultimii în perioada 2018-2019, aflate azi în implementare:

- **Proiectul „Curriculum relevant, educație deschisă pentru toți – CRED”** – demarat în mai 2018. în valoare de 42 de milioane Euro și cu o durată de 4 ani, menit să formeze, cu ajutorul a 900 de formatori, un număr total de 55 000 de dascăli (40 000 de învățători și 15 000 profesori din gimnaziu) astfel încât aceștia să livreze materia utilizând metode și conținuturi atractive și adaptate. Proiectul include și elaborarea a 7200 resurse educaționale deschise pentru toate nivelurile dar și 18 ghiduri metodologice care acoperă toate disciplinele
- **Proiectul „Sistemul informatic de management al școlarității (SIMS – Catalogul Electronic)”** în valoare de 48,47 mil euro, demarat în septembrie 2019, are o durată de implementare de 3 ani și va dezvolta o platformă online care va fi utilizată, pe paliere distincte, atât de managementul școlilor, de profesori, de elevi dar și de părinți, având și o componentă de responsabilizare a tuturor părților implicate prin accesul la informațiile privind evaluarea și absenteismul elevilor.
- **Proiectul „Platforma digitală cu resurse educaționale deschise (EDULIB – Biblioteca Virtuală)”**, în valoare de 49,46 milioane euro, demarat în septembrie 2019, are durată de implementare de 2 ani, va reprezenta o platformă digitală cu resurse educaționale deschise, cu preponderență pentru nivelul gimnazial, facilitându-se liberul acces la manuale electronice, alături de alte resurse educaționale electronice precum jocuri sau materiale auxiliare. Pentru o utilizare eficientă a acestui instrument la clasă, proiectul presupune, de asemenea, dotarea unui număr de 5400 de școli gimnaziale cu câte un kit multimedia.
- **Proiectul Platformă națională integrată – Wireless Campus**, în valoare de 45 milioane euro, demarat în 2018, vizează crearea infrastructurii tehnice necesare utilizării resurselor și serviciilor de tip OER și WEB 2.0 în educație la minim 2000 de școli precum și dotarea a 4.500 de unități gimnaziale cu echipamente wireless. În total, proiectul permite instalarea în școli a 20.000 de echipamente wireless instalate dar și instruirea a 54 persoane pentru administrarea și utilizarea infrastructurii.

Însă la celălalt “capăt” al procesului educațional derulat online se află și tehnologia digitală de care fiecare familie și fiecare elev dispune sau nu dispune la el sau la ea acasă.

Digitalizarea educației trebuie abordată și dintr-o perspectivă echitabilă, a digitalizării accesibile tuturor dascălilor și elevilor, independent de situația lor materială. Nu putem vorbi cu adevărat de digitalizare echitabilă a educației fără un pachet complet de măsuri care să aibă ca efect accesibilizarea prin digitalizare pentru fiecare elev român a sistemului de învățământ, ținând cont de contextul socio-economic din țara noastră.

În contextul în care, iată, în etape de criză, singura formă de școlarizare care poate continua este cea online, statul român are obligația față de copii și tineri să implementeze urgent legislație (cum este prezentul proiect de lege) dar și măsuri executive (organizatorice și de finanțare) pentru ca elevii care nu au în familie posibilitatea de a își achiziționa un computer sau o conexiune Internet să primească dispozitivele tehnologice necesare pentru a beneficia de educație online și să dezvolte competențe digitale. la fel cum se întâmplă cu toți colegii și kolegele lor.

Printre soluțiile de finanțare pe care Ministerul Educației și Cercetării le poate utiliza pentru a implementa în regim de maximă urgență obligativitatea instituită în acest proiect de lege se numără fondurile structurale U.E. (atât cele din actualul exercițiu financiar multianual - Programul Operațional Capital Uman, Programul Operațional Competitivitate cât

și, pentru promoții viitoare, prin programele operaționale din viitorul cadru financiar 2021-2027) dar și alocări periodice de la bugetul de stat, alte programe de finanțare nerambursabilă externe, împrumuturi externe, donații cu implicarea socială a companiilor din sectorul comunicații, etc. Enumăr câteva exemple care nu sunt restrictive:

- ✓ O soluție este dotarea școlilor, în funcție de numărul de elevi defavorizați, cu suficiente echipamente IT (laptopuri sau tablete conectate la Internet) care să poată fi puse la dispoziția spre folosință a acelor elevi care au nevoie de ele.
- ✓ O altă soluție ar fi ca aceste echipamente să fie date direct copiilor, sub formă de vouchere pentru tehnologie digitală.
- ✓ O parte din voucherele pentru tehnologie digitală care să fie oferite dascălilor care au această nevoie.

Achiziționarea acestor echipamente pentru actualele promoții se poate face din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020. E vorba de axa 6 Educație și Competențe care are un buget total de 1,4 miliarde euro. La momentul depunerii acestei inițiative legislative, acești bani nu au fost încă contractați, iar economiile din proiectele deja contractate sunt o altă resursă. În plus, banii din P.O.C.U. pot fi mobilizați pentru dotarea cu tehnologie a copiilor din zone defavorizate printr-o modificare importantă care ar putea fi făcută de Ministerul Fondurilor Europene, cu acordul Comisiei Europene, prin flexibilizarea regulilor aplicabile achizițiilor materiale tip F.E.D.R. în proiectele F.S.E. În prezent, cheltuielile materiale tip F.E.D.R. sunt plafonate la maxim 10% din valoarea eligibilă a proiectului. Ministerul ar putea găsi căile de a urmări încadrarea în acest plafon de 10% doar la nivel de program și să permită unor proiecte mari să crească procentul utilizat pentru dotări tip F.E.D.R., cum ar fi aceste tablete sau laptopuri pentru copiii aflați în situații precare.

De asemenea, pentru exercițiul financiar 2021-2027 România urma să propună creșterea procentului de cheltuieli / dotărilor materiale tip F.E.D.R. de la 10% la 35% în cadrul viitoarelor programe operaționale susținute din Fondul Social European. Trebuie ca, în condițiile de uriașă urgență, această modificare a regulilor pentru F.E.D.R. să fie negociată și agreată cu statele membre și Comisia pentru a se aplica urgent programelor actuale, 2014-2020, în special Programului Operațional Capital Uman.

Exemplele de soluții de finanțare de mai sus sunt investiții în elevi și în viitorul României, investiții care vor da rezultate treptat, inclusiv prin reducerea treptată a numărului de elevi care abandonează școala, îmbunătățirea perspectivelor profesionale și de dezvoltare personală pentru acești viitori adulți și un statut social și economic mai bun pentru ei, care este o contribuție esențială la societate și comunitate.

Potrivit Documentului de poziție "Digitalizarea educației – soluție pe termen lung, corespunzând problemelor temporare", transmis de **Consiliul Național al Elevilor**, unul dintre susținătorii acestei inițiative legislative: *"Orizontul spre care țintim este ca digitalizarea echitabilă a educației să devină o prioritate pentru sistemul de învățământ. În acest sens, începând de astăzi și până în 2025, autoritățile publice trebuie să facă eforturi pentru îndeplinirea acestui scenariu: procesul educațional devine parte din viața elevului și nu se limitează la o clădire pe care o numim școală. Procesul instructiv-educativ trebuie să devină unul participativ, incluziv, transparent și să se plieze pe realitatea impusă de evoluția tehnologică.*

În acest sens, reprezentanții elevilor din România sunt de părere că nu putem vorbi cu adevărat de digitalizare echitabilă a educației fără un pachet complet de măsuri care să aibă

cu efect accesibilizarea sistemului de învățământ din România prin digitalizare, fără a uita contextul socioeconomic din țara noastră.”

Digitalizarea educației este esențială pentru a reuși să traversăm situațiile de criză ce pot apărea de-a lungul timpului, fără a deconecta elevii și profesorii de la viața școlară. Pe lângă caracterul inovativ, creativ și atractiv pentru elevi al digitalizării, acest pas în dezvoltarea metodelor educaționale reprezintă o formă de pregătire, de siguranță pentru astfel de perioade dificile. În vederea garantării accesului tuturor copiilor și profesorilor la resursele educaționale deschise, cuprinse în mediul virtual și pentru a respecta dreptul la învățătură garantat prin Constituția României, este necesară adoptarea prezentului proiect de lege.

Inițiator,

Deputat PSD Roxana Mînzatu

